

2. Нетробчук І. М. Значення національного природного парку «Прип'ять-Стохід» для збереження біорізноманіття Західного Полісся. Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України : мат. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 14 квітня 2016 р. / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. Полтава : Астроя, 2016. С. 134-137.

ЕКОСИСТЕМНЕ РІЗНОМАНІТТЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «КРЕМЕНЧУЦЬКІ ПЛАВНІ»

Погорєлова А.О., учениця

Сакун О.А., к.т.н., доц., заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель біології і екології¹, доцент кафедри екології та біотехнологій

Кременчуцький ліцей №6 «Правобережний»

Никифоров В.В., д.б.н., проф., перший проректор, професор кафедри екології та біотехнологій

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Біологічна різноманітність як варіативність життя на всіх рівнях організації живої речовини є мірою відносного різноманіття серед сукупності організмів, що входять до складу певної екосистеми. Біорізноманіття також розглядається як сукупність генів, видів та екосистем у регіоні. Саме тому розрізняють три рівня біологічної різноманітності: генетичний, видовий й екосистемний.

Прикладом унікальної репрезентативності екосистем є територія регіонального ландшафтного парку «Кременчуцькі плавні» (РЛП) – унікальний заплавної комплекс, еталон долини Дніпра, важливий біоцентр Дніпровського національного екологічного коридору. Відповідно до класифікації екосистем Я.П. Дідуха та Ю.Р. Шеляга-Сосонко [1] територія РЛП поєднує в собі майже усі групи вищих екотаксонів [2]:

ВОДНІ І ПРИБЕРЕЖНІ ЕКОСИСТЕМИ

2. Екосистеми стоячих і проточних континентальних водойм

21. Стоячі прісні водосховища

21.21. Зона вільноплаваючих макрофітів

21.22. Зона занурених рослин

21.23. Зона рослин з плаваючим на поверхні листям

21.24. Зона прибережноводних рослин

23.1. Річки

23.12. Рівнинні річки з рівномірною течією

24. Береги річок, що не мають рослинності

24.1. Абразивного походження

24.2. Акумулятивного походження

24.21. З відкладеннями піску

24.23. Антропогенно змінені.

3. Перезволожені екосистеми

31.31. Лісові (з домінуванням *Alnus glutinosa*)

31.32. Чагарникові (з домінуванням *Salix cinerea*)

31.33. Високотравні (з домінуванням *Phragmites australis* і ін.)

31.34. Осокові (з домінуванням *Carex sp.sp.*)

31.35. Осоково-гіпнові

32. Перезволожені на алювіальних (мінеральних) ґрунтах

32.1. Прибережноводні екосистеми, які формуються під безпосередньою дією води і сезонного зволоження, що різко змінюється.

32.11. Високотравні

32.12. Низькотравні

32.3. Береги і днища водойм, які оголюються в результаті змін рівня води.

У результаті оригінальних досліджень на території РЛП виявлено 49 різнотипних екосистем, що становить 24,5 % числа екосистем, зареєстрованих для України і свідчить про високий рівень репрезентативності парку з точки зору екосистемного різноманіття.

Лідуюче місце в РЛП (45,5 %) належить перезволоженим екосистемам, що зумовлено наявністю великих територій заплави (рис. 1). Друге місце посідають екосистеми антропогенного походження, що цілком пояснюється великим рекреаційним навантаженням. Істотний вплив на природні екосистеми надає потужна техногенна і агрогенна трансформація прилеглих до території парку екосистем.

Рис. 1. Заплавний комплекс різноманітних екосистем на території РЛП «Кременчуцькі плавні»

Закономірним, на наш погляд, є третє місце (31,3 %), яке займають екосистеми стоячих і проточних континентальних водойм, що зумовлено наявністю величезних площ літоральної акваторії Кам'янського водосховища (до 60 %). Висока на території РЛП репрезентативність трав'янистих і чагарниково-трав'янистих екосистем мезофітного типу, що формуються в умовах достатнього зволоження (четверте місце).

Останнє, п'яте, місце за різноманітністю в парку належить екосистемам з домінуванням фанерофітів – лісовим, рідколісним і чагарниковим, а також трав'янистим і чагарниково-трав'янистим екосистемам ксерофітного типу, що формуються в умовах недостатнього зволоження, що зумовлено низькою лісистістю в регіоні і наявністю другої борової тераси Дніпра, де формуються псаммофітні ценози.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дідух Я.П., Шеляг-Сосонко Ю.Р . Класифікація екосистем – імператив національної екомережі України. Укр. ботан. журн., 2001. 58. №4. С. 393–403.

2. Никифоров В. В, Никифорова О.О., Сакун О.А. Огляд сучасних класифікацій екосистем. Екологічна безпека. Кременчук: КрНУ, 2011. Вип. 1 (11). С. 44–49.

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПІДРОЗДІЛУ УНІВЕРСИТЕТУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ЕКОЛОГІЧНОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ НОВИХ ЗАКОНОДАВЧИХ ІНІЦІАТИВ

Новописьменний С.А., декан факультету природничих наук та менеджменту, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Підготовка фахівців екологічної сфери є актуальним питанням сьогодення, її важливість простежується, зокрема, крізь призму нових законодавчих ініціатив та нормативно-правові акти у сфері управління відходами в Україні з послідовною орієнтацією на європейські правила та стандарти. Вона тісно корегує з громадською думкою українських екологів, на протязі багатьох років настоювали на створенні ефективної державної системи моніторингу довкілля. Остання повинна забезпечувати інформаційні потреби управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, високий рівень інформованості заінтересованих сторін про стан довкілля, прозорість у діяльності органів державної влади, узагальнення та систематизацію інформації про стан довкілля та його компонентів, а також сумісність і взаємодію державної системи моніторингу довкілля з аналогічними системами інших країн.

За інформацією народного депутата України, голови підкомітету з питань охорони і раціонального використання водних ресурсів та державного моніторингу навколишнього природного середовища Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування Е. Прощука (Е.П. Прошук, 2023), органи державної влади разом з науковими установами